



REGIONALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

RDOŚ-Gd-WOO.4221.107.2021.AŚ/PPC.MR.3
/za dowodem doręczenia/

Gdańsk, dnia 12. 01.2022 r.

POSTANOWIENIE

Na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 1, art. 77 ust. 3, 4 i 7 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 2373 ze zm.), zwanej dalej ustawą ooś, w związku z § 3 ust. 1 pkt 54a Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) oraz art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.), zwanego dalej Kpa, na wniosek Wójta Gminy Chojnice znak RŚiGN.6220.35.9.2020 z dnia 29.07.2021 r., uzupełniony w dniu 15.11.2021 r., po zapoznaniu się z:

- wnioskiem Inwestora – Polska Energia Odnawialna Sp. z o.o. o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- raportem o oddziaływaniu na środowisko dla przedmiotowego przedsięwzięcia, oprac. pod kierownictwem mgr Marcina Szlaps, 28.06.2021 r. r. - zwanego dalej *raportem ooś*, wraz z uzupełnieniem;

postanawiam

uzgodnić realizację przedsięwzięcia pn.: „**Budowa Elektrowni Słonecznej „Lotyń III” wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce nr 3 (obręb Lotyń) o mocy do 8 MW, gmina Chojnice**”;

i określić następujące warunki tej realizacji:

I. Na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia konieczne jest podjęcie następujących działań:

1.1. Etap realizacji:

- a) Prace w ramach realizacji przedsięwzięcia prowadzić poza okresem lęgowym ptaków, tj. poza okresem od 1 marca do 15 sierpnia.
- b) Codziennie przeprowadzać kontrolę wykopów przed przystąpieniem do dalszych prac, uwięzione zwierzęta niezwłocznie przenieść poza teren objęty pracami, na właściwe dla nich siedlisko. Przenoszenie prowadzić pod nadzorem przyrodnika oraz przy użyciu rękawiczek ochronnych, używany do tego sprzęt dezynfekować.

1.2. Etap eksploatacji:

- a) Po wybudowaniu elektrowni teren pozostawić do naturalnej sukcesji lub obsiać mieszkanką traw i roślin zielnych właściwych siedliskowo.
- b) Na etapie eksploatacji teren elektrowni fotowoltaicznej wykaszac po 1 sierpnia danego roku kalendarzowego. Koszenie wykonywać od środka na zewnątrz by umożliwić ucieczkę zwierząt.
- c) Do utrzymania powierzchni trawiastej w granicach terenu inwestycji wykorzystywać środki mechaniczne, tj. narzędzia do koszenia; wyklucza się stosowanie nawozów, herbicydów i pestycydów; dopuszczalne jest wykorzystanie mniejszych zwierząt (tj. owiec, gęsi) do utrzymania odpowiedniej wysokości traw.
- d) Powierzchnię gruntu pod panelami pozostawić biologicznie czynną, a więc urządzoną w sposób zapewniający naturalną vegetację.
- e) Do mycia paneli używać czystej wody.

II. Wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w projekcie budowlanym:

- a) Stosować panele fotowoltaiczne o właściwościach antyrefleksyjnych w celu ograniczenia imitacji powierzchni lustra wody oraz możliwości oślepienie ptaków.
- b) Nie instalować stałego oświetlenia obiektu w porze nocnej. Ewentualne oświetlenie farmy zaprojektować w taki sposób aby nie pracowało w nocy w trybie ciągłym, tj. aby lampy włączały się tylko w przypadku wykrycia zbliżającego się obiektu; ograniczyć rozpraszanie światła poza teren farmy fotowoltaicznej poprzez właściwe ustawienie kątów emisji światła.
- c) Ogrodzenie terenu inwestycji wykonać z materiału azurowego z pozostawieniem wolnej przestrzeni od gruntu na wysokość ok. 20 cm lub zastosowaniem dużych oczek w dolnej części ogrodzenia (ok. 15x15 cm).
- d) Zaprojektować instalację paneli fotowoltaicznych tak, by ich wysokość wraz ze stelażem nie przekraczała 5 m.
- e) Zaprojektować transformator typu suchego (bezolejowego) lub w przypadku transformatora olejowego przewidzieć jego posadowienie w szczelnych wannach lub jego wyposażenie w misy olejowe, umożliwiające przejście płynów eksploatacyjnych w wypadku awarii.

III. Stanowisko w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na budowę przedmiotowej inwestycji:

Tutejszy organ nie stwierdza potrzeby przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko. Informacje zawarte w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko są wystarczające do określenia uwarunkowań do projektu budowlanego.

Powyższe nie wyklucza przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w przypadku:

- złożenia do organu właściwego do wydania decyzji (o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14 i 18 ustawy ooś) wniosku podmiotu planującego podjęcie realizacji inwestycji,
- jeżeli organ właściwy do wydania ww. decyzji stwierdzi, że we wniosku o wydanie decyzji zostały dokonane zmiany w stosunku do wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

IV. Stanowisko w sprawie transgranicznego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko:

W związku z rodzajem i lokalizacją przedsięwzięcia, wykluczona jest możliwość oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na obszary położone poza granicami Polski zarówno na etapie

realizacji jak i eksploatacji. Tut. organ nie znajduje więc przesłanek do przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

Uzasadnienie

Wójt Gminy Chojnice, w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie oceny oddziaływania na środowisko ww. przedsięwzięcia, wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z wnioskiem znak RŚiGN.6220.35.9.2020 (wpływ 06.08.2021 r.) o uzgodnienie warunków jego realizacji. Do wystąpienia o uzgodnienie załączone zostały: wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, informacja o braku wypisu i wyrysu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz raport o oddziaływaniu na środowisko dla przedmiotowego przedsięwzięcia.

Po weryfikacji przedłożonego raportu ooś, tut. organ pismem znak RDOŚ-Gd-WOO.4221.107.2021.AŚ.MR.1 z dnia 09.09.2021 r. wezwał do uzupełnienia ww. raportu ooś. W dniu 15.11.2021 r. pismem znak RŚiGN.6220.35.12.2020 z dnia 04.11.2021 r. do tut. organu wpłynęła odpowiedź na powyższe wezwania.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji tut. organ ustalił co następuje.

Przedsięwzięcie objęte przedłożonym wnioskiem jest kwalifikowane według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839) do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie § 3 ust. 1 pkt 54a tj.: „zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: ,a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy”. Inwestycja zlokalizowana jest w obszarze Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009.

W związku z tym realizacja ww. przedsięwzięcia wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przedmiotowa inwestycja polega na budowie elektrowni słonecznej wraz z kablami sterowania i telekomunikacyjnymi, drogami wewnętrznymi oraz niezbędnymi urządzeniami elektroenergetycznymi, zlokalizowanej w obrębie ewidencyjnym Lotyń w gminie Chojnice na działce o nr ewid. 3. W ramach przedsięwzięcia polegającego na budowie farmy fotowoltaicznej do 8 MW zakłada się:

- konstrukcje wsporcze do montażu paneli fotowoltaicznych (z możliwością montażu na trakerach), wbijane bezpośrednio w ziemię, z możliwością dodatkowego kotwienia,
- ogniwa fotowoltaiczne o mocy jednostkowej do 800 W każdy,
- falowniki stringowe lub falowniki centralne,
- do 8 stacji transformatorowych z układem pomiarowo-rozliczeniowym,
- do 8 kontenerów technicznych w sąsiedztwie stacji trafo mogących stanowić magazyn energii,
- sieci i przyłącza umożliwiające wpięcie elektrowni do sieci w celu przekazania wyprodukowanej energii,
- złącza kablowe,
- przyłącze elektroenergetyczne,
- ścieżki technologiczne,
- ogrodzenie,

- inne niezbędne do funkcjonowania przedsięwzięcia urządzenia infrastruktury w tym: urządzenia monitoringu elektrowni, systemy ochrony obiektu tj. kamery monitoringu wizyjnego, systemy alarmowe oraz kontroli dostępu.

Inwestor rozważa dwie metody montowania paneli za pomocą trwałego zakotwienia elementu stalowego przy zastosowaniu fundamentu betonowego lub zakotwienie elementu stalowego metodą wciskania, bez zastosowania fundamentu betonowego. Decyzja na temat wyboru metody będzie podjęta na etapie wykonania projektu budowlanego. Wysokość konstrukcji montażowej nie będzie przekraczała 5 m n.p.t., przy czym najniższa krawędź modułów zlokalizowana będzie min. 0,5 m nad powierzchnią terenu. Teren pod panelami fotowoltaicznymi pozostanie terenem biologicznie czynnym. Decyzja dotycząca przyłączenia farmy fotowoltaicznej do sieci będzie wydana przez operatora sieci przesyłowej. Przewody elektryczne niskiego napięcia będą prowadzone po konstrukcji nośnej paneli PV pod ziemią na głębokości min 0,5-0,7 m. W celu zabezpieczenia przed gryzoniami przewody sprowadzane pod ziemię od wysokości ok. 0,7 m mogą zostać dodatkowo umieszczane w rurach osłonowych uszczelnianych od góry.

Dojazd do farmy fotowoltaicznej będzie odbywał się po istniejących drogach, ponadto na terenie przedsięwzięcia planuje się wykonanie: utwardzonej lub nieutwardzonej drogi technologicznej (w zależności od zastosowanego rozwiązania i w razie zaistnienia takiej potrzeby) oraz nieutwardzonych ścieżek technologicznych. Teren inwestycji zostanie ogrodzony.

Łączna powierzchnia działki inwestycyjnej wynosi 40,79 ha, a powierzchnia przeznaczona pod realizację przedmiotowej inwestycji wyniesie do 12 ha. Przedsięwzięcie realizowane będzie na obszarze nie objętym planem zagospodarowania przestrzennego. Działka posiada dostęp do dróg publicznych. Najbliższe tereny mieszkalne oddalone od inwestycji o około 70 m w kierunku południowo-wschodnim. Jest to zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wraz z zabudową gospodarską.

Obecnie obszar na którym planowane jest przedsięwzięcie charakteryzuje się terenem mocno przekształconym antropogenicznie, nie odznaczającym się szczególnymi walorami krajobrazowymi. Wskazaną w niniejszym wniosku nieruchomością gruntową stanowią grunty orne (RIVa, RIVb, RV, RVI).

Planowane przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obszarze Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009. Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (aktualizacja: styczeń 2021 r.) przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009 są: brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*, włochatka *Aegolius funereus*, zimorodek *Alcedo atthis*, cyraneczka *Anas crecca*, cyranka *Anas querquedula*, krakwa *Anas strepera*, gęgawa *Anser anser*, czapla siwa *Ardea cinerea*, podgorzałka *Aythya nyroca*, bąk *Botaurus stellaris*, puchacz *Bubo bubo*, gągoł *Bucephala clangula*, lelek *Caprimulgus europaeus*, rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus*, rybitwa czarna *Chlidonias niger*, bocian biały *Ciconia ciconia*, bocian czarny *Ciconia nigra*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, siniak *Columba oenas*, derkacz *Crex crex*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, łabędź niemy *Cygnus olor*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, kszyszek *Gallinago gallinago*, kokoszka *Gallinula chloropus*, żuraw *Grus grus*, bielik *Haliaeetus albicilla*, bączek *Ixobrychus minutus*, lerka *Lullula arborea*, nurogęs *Mergus merganser*, szlachar *Mergus sessor*, kania czarna *Milvus migrans*, kania ruda *Milvus milvus*, pliszka górska *Motacilla cinerea*, rybołów *Pandion haliaetus*, trzmielojad *Pernis apivorus*, kormoran czarny *Phalacrocorax carbo sinensis*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, wodnik *Rallus aquaticus*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, perkozek *Tachybaptus ruficollis*, samotnik *Tringa ochropus* i dudek *Upupa epops*. Zagrożeniami dla obszaru są m.in.: wędkarstwo, zabudowa rozproszona, pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych i obiektów rekreacyjnych, kempingi i karawaniingi, naturalna

eutrofizacja, koszenie i ścinanie traw, leśnictwo, wypas, odpady, ścieki, kłusownictwo, trucie ptaków, tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe, ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe, wydobywanie piasku i żwiru, nielegalne pozyskiwanie zwierząt, drapieżnictwo, wandalizm, uprawa, nagromadzenie materii organicznej, wydobywanie torfu, żeglarstwo, drogi, autostrady, infrastruktura sportowa i rekreacyjna, erozje, sporty i różne formy czynnego wypoczynku uprawiane w plenerze oraz polowanie.

Dla obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009 zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 31 marca 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2015 r. poz. 1161) został ustanowiony plan zadań ochronnych, w którym wskazano następujące zagrożenia i cele działań ochronnych dla przedmiotów ochrony tego obszaru:

- brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos* - zagrożenia istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi są: wycinanie nadrzecznych lasów łęgowych; likwidacja śródleśnych mokradel; rozwój turystyki i rekreacji w pobliżu łęgowisk; a także regulacja cieków i osuszanie ich dolin. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest uzupełnienie wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łęgowej w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
- włośchatka *Aegolius funereus* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: prowadzenie prac leśnych w pobliżu miejsc gniazdowania w sezonie łęgowym i brak stref ochronnych wokół stanowisk łęgowych. Z kolei zagrożenia potencjalne to: upraszczanie struktury wiekowej i piętrowej drzewostanów; zmniejszanie się powierzchni starodrzewów; utrata siedlisk w wyniku usuwania z lasu martwych i dziuplastych drzew. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie niepogorszonego stanu ochrony U1 populacji osiadłej, a także uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu populacji łęgowej i dostępności miejsc łęgowych wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
- zimorodek *Alcedo atthis* - zagrożeniem istniejącym dla gatunku jest turystyka wodna w szczególności kajakowa na ciekach w sezonie łęgowym. Z kolei zagrożenia potencjalne to: utrata siedlisk w wyniku regulacji i zabudowy hydrotechnicznej cieków, usuwanie z koryt powalonych całych drzew oraz ich pni i gałęzi, których obecność wpływa na funkcjonowanie geo- i ekosystemów cieków sprzyjając kształtowaniu zróżnicowanego charakteru morfologicznego cieków oraz tworzeniu/poprawie jakości siedlisk zimorodka, w tym dogodnych miejsc do polowania i odpoczynku oraz miejsc łęgowych w postaci pionowych ścian w brzegach cieków; zmiany poziomu wody w ciekach w sezonie łęgowym; pobór kruszywa z koryt rzecznych, prowadzący do naruszenia lub likwidacji nadbrzeżnych skarp i niszczący naturalne siedliska dna koryta (miejsca bytowania bazy pokarmowej); odlesianie brzegów wód, które zwiększa ekspozycję miejsc łęgowych na czynniki abiotyczne - erozję, insolację, zmniejsza także stabilność gleby; usuwanie roślinności nadbrzeżnej zwiększa również możliwość niepokojenia ptaków; zanieczyszczenie wód mające bezpośredni wpływ na populacje ryb, jak również pośrednio ograniczające możliwość skutecznego polowania, z uwagi na wzrokowe namierzanie ofiar przez zimorodki; płoszenie przez wędkarzy. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony FV populacji łęgowej.
- cyraneczka *Anas crecca* - zagrożeniem istniejącym dla gatunku jest drapieżnictwo norki amerykańskiej. Z kolei zagrożenia potencjalne to: regulacja cieków i osuszanie ich dolin; obniżanie poziomu wód gruntowych; osuszanie śródpolnych zbiorników wodnych i starorzeczy; zatrucie ołowiem w wyniku przypadkowych postrzałów lub połamania śrucin; odstrzał na łowiskach. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łęgowej oraz wpływie polowań (na terenie

województwa pomorskiego) na stan ochrony gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.

- cyranka *Anas querquedula* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku jest drapieżnictwo norki amerykańskiej. Z kolei zagrożenia potencjalne to: regulacja cieków i osuszanie ich dolin; obniżanie poziomu wód gruntowych; sukcesja roślinności na mokradłach; zamiana wilgotnych łąk i pastwisk w pola uprawne; osuszanie śródpolnych zbiorników wodnych i starorzeczy; wzrost antropopresji w pobliżu łęgówisk, m.in. w wyniku rozwoju infrastruktury turystycznej; zatrucie łożyskami w wyniku przypadkowych postrzałów lub połamania łożyska; a także przypadkowe zastrzelenie podczas polowań. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łożyskowej wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
- krakwa *Anas strepera* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku jest drapieżnictwo norki amerykańskiej. Z kolei zagrożenia potencjalne to: zmniejszanie powierzchni siedlisk łożyskowych w wyniku likwidacji lub osuszania śródpolnych zbiorników wodnych i starorzeczy; wzrost ruchu turystycznego i zabudowa brzegów jezior; zatrucie łożyskami w wyniku przypadkowych postrzałów lub połamania łożyska; przypadkowe zastrzelenie podczas polowań. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji łożyskowej wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
- gęgawa *Anser anser* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku jest drapieżnictwo norki amerykańskiej i lisa. Z kolei zagrożenia potencjalne to: wzrost penetracji terenów łożyskowych przez ludzi i płoszenie ptaków w sezonie łożyskowym; zamienianie terenów wilgotnych na inne użytki, np. zalesianie podmokłych łąk i pól sąsiadujących ze zbiornikami wodnymi, znajdujących się w pobliżu łęgówisk; zatrucie łożyskami w wyniku przypadkowych postrzałów lub połamania łożyska; likwidacja lub zmniejszanie powierzchni szuwarów nad brzegami zbiorników wodnych; zabudowywanie brzegów jezior; odstrzał na łowiskach. Celami działań ochronnych dla tego gatunku są: utrzymanie niepogorszonego stanu ochrony U1 populacji łożyskowej, a także uzupełnienie wiedzy o rozmieszczeniu populacji łożyskowej oraz wpływie polowań na stan ochrony gatunku w obszarze (na terenie województwa pomorskiego) wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
- czapla siwa *Ardea cinerea* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono nielegalny odstrzał i konkurencję o miejsca łożyskowe z kormoranem czarnym. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji łożyskowej.
- podgorzałka *Aythya nyroca* – dla tego gatunku nie określono zagrożeń ponieważ brak jest potwierdzonych informacji o gniazdowaniu tego gatunku w obszarze, natomiast celem działań ochronnych dla tego gatunku określono uzupełnienie wiedzy o występowaniu łożysków gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
- bąk *Botaurus stellaris* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: turystyczne i rekreacyjne zagospodarowanie brzegów jezior; płoszenie i penetracja siedlisk przez ludzi, m.in. turystyka wodna, wycinanie i wypalanie szuwarów, m.in. pozyskiwanie trzciny; drapieżnictwo głównie norki amerykańskiej. Z kolei zagrożenia potencjalne to: osuszanie mokradel; obniżanie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych; intensyfikacja gospodarki rybackiej na stawach hodowlanych, renowacje stawów, zaprzestanie gospodarki rybackiej na stawach hodowlanych, skutkujące ich osuszaniem, zmiany

poziomu wody na stawach hodowlanych w okresie lęgowym. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.

- puchacz *Bubo bubo* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku jest niepokojenie na stanowiskach lęgowych. Z kolei zagrożenia potencjalne to: zmniejszanie się powierzchni terenów otwartych w pobliżu miejsc gniazdowania, prowadzące do ograniczenia powierzchni żerowisk; prace leśne (zręby, trzebieże) prowadzone w sezonie lęgowym w pobliżu gniazda oraz eliminacja starych, niedostępnych drzewostanów jako czynnych i potencjalnych miejsc lęgowych; zalesianie terenów otwartych, szczególnie podmokłych łąk, otwartych torfowisk, fragmentów ekstensywnie użytkowanych pól; wzrost intensywności zagospodarowania łąk; zabudowa krajobrazu - tworzenie nowych siedlisk i innych obiektów w obrębie żerowisk; budowa infrastruktury sportowej i turystycznej m.in. ośrodków sportów wodnych; presja drapieżników; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi; brak stref ochronnych wokół wszystkich stanowisk lęgowych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji osiadłej.
- gągoł *Bucephala clangula* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: rozwój infrastruktury turystycznej nad brzegami jezior i rzek oraz zabudowa ich brzegów; rozwój ruchu turystycznego, w tym turystyki wodnej, a w szczególności kajakowej w okresie lęgowym; drapieżnictwo norki amerykańskiej. Z kolei zagrożenia potencjalne to: wyrąb starych i dziuplastych drzew w pobliżu zbiorników wodnych i dolin rzecznych; regulacja śródleśnych cieków i osuszanie ich dolin; osuszanie śródleśnych mokradeł; niszczenie roślinności szuwarowej nad wodami; zatrucie ołowiem w wyniku przypadkowych postrzałów lub połknięcia śrucin, przypadkowe zastrzelenie podczas polowań; prowadzenie prac leśnych w sezonie lęgowym w pobliżu miejsc gniazdowania. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- lelek *Caprimulgus europaeus* - zagrożeniami istniejącymi nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono: zalesianie i zarastanie terenów otwartych i półotwartych w obrębie lasów; prace leśne (wyrąb, składowanie i wywóz drewna) wykonywane w pełni sezonu lęgowego lelka, powodujące płoszenie ptaków, a nawet straty w lęgach, czyszczenie młodników i upraw w sezonie lęgowym; stosowanie owadobójczych oprysków na terenach leśnych, w sezonie lęgowym lelka (maj-sierpień), wpływające na redukcję bazy pokarmowej (duże owady, w tym motyle i chrząszcze). Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zarastania lustra wody w jeziorze Udzierz; presja drapieżników: krukowate, mewy, norka amerykańska, lis, jenot i szop pracz. Z kolei zagrożeniem potencjalnym jest obniżanie poziomu wód powierzchniowych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji lęgowej.
- rybitwa czarna *Chlidonias Niger* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: presja drapieżników: krukowate, mewy, norka amerykańska, lis, jenot i szop pracz, oraz penetracja lęgów przez zwierzęta domowe. Z kolei zagrożenia potencjalne to: utrata siedlisk lęgowych w wyniku osuszania niewielkich torfowisk i śródpolnych zbiorników wodnych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku osuszania dolin rzecznych, regulacji rzek i zmiany ich reżimu wodnego; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zabudowy terenów nadjeziornych; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zagospodarowania turystycznego

brzegów jezior. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji lęgowej.

- bocian biały *Ciconia ciconia* - zagrożeniem istniejącym dla gatunku jest zamiana użytków zielonych w pola orne. Z kolei zagrożenia potencjalne to: regulacja, osuszanie i zabudowa dolin rzecznych; zalesianie użytków zielonych; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi; kolizje z turbinami elektrowni wiatrowych na trasach przelotu i na lęgowskich. Celami działań ochronnych dla tego gatunku są: utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej oraz uzupełnienie stanu wiedzy o wpływie na ten gatunek kolizji ptaków z przewodami napowietrznych linii elektrycznych wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
- bocian czarny *Ciconia nigra* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: niszczenie gniazd w wyniku czynników naturalnych: m.in. warunki meteorologiczne, jak wiatr o dużej prędkości, obłamywanie konarów; płoszenie i penetracja siedlisk przez ludzi; sukcesja naturalna na śródleśnych terenach otwartych. Z kolei zagrożenia potencjalne to: obniżanie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych; zalesianie śródleśnych terenów podmokłych; regulacja leśnych cieków; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi; kolizje z turbinami elektrowni wiatrowych na trasach przelotu i na lęgowskich; budowa małych elektrowni wodnych prowadzących do spadku ilościowego i gatunkowego ryb – pokarmu tego gatunku; brak stref ochronnych wokół wszystkich stanowisk lęgowych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- błotniak stawowy *Circus aeruginosus* - zagrożeniem istniejącym dla gatunku jest zasypywanie śródpolnych oczek wodnych. Z kolei zagrożenia potencjalne to: zmniejszanie powierzchni zajmowanej przez szuwały w wyniku ich wykaszania lub wypalania; osuszanie śródpolnych mokradeł, dolin rzecznych i torfowisk; płoszenie i penetracja siedlisk przez ludzi; wzrost antropopresji w strefie przybrzeżnej jezior w wyniku powstawania infrastruktury sportowej i rekreacyjnej; sukcesja leśna na terenach podmokłych łąk i torfowisk; przekształcanie i zabudowa brzegów zbiorników wodnych; kolizje z liniami energetycznymi i elektrowniami wiatrowymi; presja drapieżników: głównie norka amerykańska, jenot, lis. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- siniak *Columba oenas* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono: usuwanie drzew martwych i dziuplastych z drzewostanów i zadrzewień; zaniechanie ekstensywnego sposobu gospodarowania na polach, łąkach i pastwiskach m.in. wprowadzanie upraw monokulturowych; chemizacja rolnictwa; drapieżnictwo kun i jastrzębia; zmniejszanie się powierzchni starodrzewów w lasach; prowadzenie prac leśnych w sezonie lęgowym w pobliżu miejsc gniazdowania. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- derkacz *Crex crex* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: zbyt wczesne terminy koszenia łąk; zarastanie i zalesianie łąk i śródleśnych terenów otwartych; przekształcanie łąk i pastwisk w pola uprawne; presja drapieżników: lis, norka amerykańska, krukowate, koty domowe. Z kolei za zagrożenie potencjalne uznano zabudowę terenów otwartych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono: niepokojenie przez ludzi w miejscach lęgowskich i zimowisk oraz w trakcie migracji; zatrucie ołowiem w wyniku przypadkowych postrzałów lub połknięcia śrucin, przypadkowe zastrzelenie podczas polowań. Celami działań

ochronnych dla tego gatunku są: uzupełnienie wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji przelotnej i zimującej w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych; uzupełnienie wiedzy o występowaniu lęgów gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.

- łabędź niemy *Cygnus olor* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono: zabudowywanie brzegów jezior; niszczenie szuwarów otaczających zbiorniki wodne; drapieżnictwo norki amerykańskiej; zatrucie ołowiem w wyniku przypadkowych postrzałów lub połknięcia śrucin, przypadkowe zastrzelenie podczas polowań. Celami działań ochronnych dla tego gatunku są: utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej; uzupełnienie wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji zimującej w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
- dzięcioł czarny *Dryocopus martius* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: prowadzenie prac leśnych w sezonie lęgowym w pobliżu miejsc gniazdowania; zbyt mała ilość starych drzewostanów. Z kolei zagrożenia potencjalne to: wykonywanie zrębów wielkopowierzchniowych; upraszczanie struktury wiekowej drzewostanów; utrata i degradacja siedlisk w wyniku usuwania z drzewostanów martwych i dziuplastych drzew. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji osiadłej.
- kszyc *Gallinago gallinago* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: zaniechanie wykaszania łąk i ich zarastanie; drapieżnictwo krukowatych oraz norki amerykańskiej i lisa. Z kolei zagrożenia potencjalne to: utrata lęgów w wyniku zmiany reżimu wodnego rzek; osuszanie dolin rzecznych; obniżenie poziomu wody gruntowej. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- kokoszka *Gallinula chloropus* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono: osuszanie niewielkich śródpolnych lub śródleśnych zbiorników wodnych; niszczenie pasa szuwarów wokół zbiorników wodnych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- żuraw *Grus grus* - zagrożeniem istniejącym dla gatunku jest zasypywanie śródpolnych oczek wodnych. Z kolei zagrożenia potencjalne to: osuszanie terenów wilgotnych; chemizacja rolnictwa; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi i elektrowniami wiatrowymi. Celami działań ochronnych dla tego gatunku są: utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej; uzupełnienie wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji przelotnej wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
- bielik *Haliaeetus albicilla* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono: kolizje z liniami energetycznymi i elektrowniami wiatrowymi; presja drapieżników: głównie krukowatych i kun; niepokojenie ptaków na lęgówiskach w sezonie lęgowym m.in. w wyniku uprawiania sportów i różnych form czynnego wypoczynku, rekreacji; degradacja żerowisk w wyniku rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej; brak stref ochronnych wokół wszystkich stanowisk lęgowych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- bączek *Ixobrychus minutus* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: turystyczne i rekreacyjne zagospodarowanie brzegów jezior; płoszenie i penetracja siedlisk przez ludzi; presja drapieżników, głównie norki amerykańskiej. Z kolei zagrożenia potencjalne to:

osuszanie mokradeł; obniżanie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych; wycinanie i wypalanie szuwarów; intensyfikacja gospodarki rybackiej na stawach hodowlanych, renowacje stawów, zaprzestanie gospodarki rybackiej na stawach hodowlanych, skutkujące ich osuszeniem i zarośnięciem, zmiany poziomu wody na stawach hodowlanych w okresie lęgowym. Celami działań ochronnych dla tego gatunku są: utrzymanie nie pogorszonego stanu ochrony U1 populacji lęgowej oraz uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu populacji lęgowej.

- lerka *Lullula arborea* zagrożenia istniejące nie stwierdzono, natomiast zagrożeniem potencjalnym określono utratę siedlisk lęgowych w wyniku zalesiania piaszczystych obszarów sąsiadujących z lasami, utratę siedlisk lęgowych w wyniku zabudowy piaszczystych obszarów sąsiadujących z lasami i presję drapieżników. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- nurogęś *Mergus merganser* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: rozwój infrastruktury turystycznej nad brzegami jezior i rzek oraz zabudowa ich brzegów; rozwój ruchu turystycznego, w tym turystyki wodnej, a w szczególności kajakowej w okresie lęgowym; drapieżnictwo norki amerykańskiej i lisa. Z kolei zagrożenia potencjalne to: osuszanie mniejszych zbiorników wodnych w lasach i w ich sąsiedztwie; niszczenie roślinności szuwarowej nad wodami; regulacja i utrzymanie umocnień hydrotechnicznych w korytach rzecznych, w tym usuwanie wykrotów z koryt rzecznych (miejsca gniazdowania) oraz wysp i odsypów (miejsca odpoczynku wodzących samic); wycinanie drzew dziuplastych; stosowanie stawnych sieci rybackich na lęgowskich; zatrucie łożyskami w wyniku przypadkowych postrzałów lub połknięcia śrucin, przypadkowe zastrzelenie podczas polowań; prowadzenie prac leśnych w pobliżu miejsc gniazdowania w sezonie lęgowym. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- szlachar *Mergus serrator* - zagrożenia nie określono, ponieważ gatunek nie gniazduje w obszarze, natomiast celem działań ochronnych dla tego gatunku jest uzupełnienie wiedzy o występowaniu lęgów gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
- kania czarna *Milvus migrans* - zagrożeniem istniejącym dla gatunku jest utrata siedlisk w wyniku rozwoju turystyki i rekreacji nad jeziorami w pobliżu miejsc gniazdowania i żerowania. Z kolei zagrożenia potencjalne to: utrata siedlisk żerowania w wyniku intensyfikacji rolnictwa i związanej z nią likwidacji różnorodności otwartego krajobrazu - likwidacja zabagnień i oczek wodnych, usuwanie zadrzewień, zmiany ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na intensywnie użytkowane uprawy, tworzenie rozległych monokultur; osuszanie dolin rzecznych; wyrąb starodrzewu w pobliżu zbiorników wodnych; drapieżnictwo krukowatych; kolizje z liniami energetycznymi i elektrowniami wiatrowymi; letniskowa oraz całoroczna zabudowa brzegów jezior oraz inne przekształcenia brzegów wód; brak stref ochronnych wokół wszystkich stanowisk lęgowych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- kania ruda *Milvus milvus* - zagrożeniem istniejącym dla gatunku jest utrata siedlisk w wyniku rozwoju turystyki i rekreacji nad jeziorami w pobliżu miejsc gniazdowania i żerowania. Z kolei zagrożenia potencjalne to: utrata siedlisk żerowania w wyniku intensyfikacji rolnictwa i związanej z nią likwidacji różnorodności otwartego krajobrazu - likwidacja zabagnień i oczek wodnych, usuwanie zadrzewień, zmiany ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na intensywnie użytkowane uprawy, tworzenie rozległych monokultur; osuszanie dolin rzecznych; likwidacja śródpolnych zadrzewień, zabagnień

- i oczek wodnych; wyrąb starodrzewu w pobliżu zbiorników wodnych; drapieżnictwo krukowatych; letniskowa oraz całoroczna zabudowa brzegów jezior oraz inne przekształcenia brzegów wód; kolizje z liniami energetycznymi i elektrowniami wiatrowymi; brak stref ochronnych wokół wszystkich stanowisk lęgowych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- pliszka górska *Motacilla cinerea* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono: rozwój turystyki i rekreacji w pobliżu lęgów oraz regulację cieków i osuszanie ich dolin. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
 - rybołów *Pandion haliaetus* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast jako zagrożenia potencjalne wskazano kłusownictwo na stawach rybnych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest uzupełnienie wiedzy o występowaniu lęgów gatunku w obszarze wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
 - trzmiełojad *Pernis apivorus* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono: utrata siedlisk w wyniku zalesiania śródlęśnych terenów otwartych; zabudowa letniskowa oraz całoroczna brzegów lasów, stanowiących ważne miejsce żerowiskowe tego gatunku; niepokojenie ptaków na lęgówkach; zmniejszanie się powierzchni drzewostanów mieszanych i liściastych na rzecz drzewostanów iglastych; elektrownie wiatrowe lokalizowane w pobliżu rewirów lęgowych; kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
 - kormoran czarny *Phalacrocorax carbo sinensis* - zagrożeń istniejących i potencjalnych nie stwierdzono, natomiast celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
 - perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono: rozwój turystyki i rekreacji w przybrzeżnej strefie jezior m.in. podpływanie do gniazd lub skupień gniazd w okresie lęgowym w ramach turystyki i rekreacji wodnej; niszczenie zbiorowisk szuwarowych wokół zbiorników wodnych; drapieżnictwo norki amerykańskiej. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
 - wodnik *Rallus aquaticus* - zagrożeniem istniejącym dla gatunku jest drapieżnictwo norki amerykańskiej. Z kolei zagrożeniami potencjalnymi są: niszczenie pasa szuwarów wokół zbiorników wodnych oraz osuszanie niewielkich śródpolnych lub śródlęśnych zbiorników wodnych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
 - rybitwa rzeczna *Sterna hirundo* - zagrożeniem istniejącym dla gatunku jest presja drapieżników: krukowate, mewy, norka amerykańska, lis, jenot i szop pracz. Z kolei zagrożenia potencjalne to: utrata siedlisk lęgowych w wyniku osuszania terenów podmokłych – szczególnie terenów dawnego jeziora Pceń k. Zapcenia; regulacja rzek i zmiana ich reżimu wodnego; zabudowa brzegów rzek i jezior; lokalizowanie turbin wiatrowych w pobliżu kolonii oraz na trasach przelotów, zarówno lokalnych, jak i długodystansowych; spadek różnorodności i wielkości rybostanu, zarówno w wyniku degradacji wód, jak i przelotowania; utrata siedlisk lęgowych w wyniku zabudowy i zagospodarowania turystycznego terenów nadjeziornych – głównie jezior: Wierchy i Żurskie k. Tlenia, Ostrowite k. Błędzimia, Trzcianno k. Śliwic, Okunie k. Kłączna, Udzierz, Radonek; płoszenie ptaków w wyniku wzrostu intensywności ruchu turystycznego na terenach nadrzecznych i jeziornych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.

- perkozek *Tachybaptus ruficollis* - zagrożeniami istniejącymi dla gatunku są: drapieżnictwo norki amerykańskiej; niszczenie zbiorowisk szuwarowych wokół zbiorników wodnych. Z kolei zagrożenia potencjalnego nie stwierdzono. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i stanie populacji lęgowej wraz z zaplanowaniem w uzasadnionym przypadku dodatkowych działań ochronnych.
- samotnik *Tringa ochropus* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono: osuszanie dolin śródleśnych cieków; likwidacja śródleśnych mokradel; obniżenie poziomu wód gruntowych; wycinanie olsów i lasów lęgowych. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.
- dudek *Upupa epops* - zagrożeń istniejących nie stwierdzono, natomiast zagrożeniami potencjalnymi określono: zalesianie terenów otwartych; chemizacja rolnictwa powodująca zubożenie bazy pokarmowej dla gatunku; utrata siedlisk w wyniku upraszczania struktury krajobrazu rolniczego, zamiana użytków zielonych w pola uprawne i wprowadzanie monokultur rolnych, usuwanie śródpolnych i śródłukowych zadrzewień, zwłaszcza drzew dziuplastych; prowadzenie prac leśnych w sezonie lęgowym w pobliżu miejsc gniazdowania. Celem działań ochronnych dla tego gatunku jest utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) populacji lęgowej.

W granicach przedmiotowej działki inwestycyjnej stwierdzono żerowanie gatunków stanowiących przedmiot ochrony w ww. obszarze Natura 2000: bociana białego i żurawia. W uzupełnieniu z dnia 04.11.2021 r. określono, że: „Obszar, na którym prowadzono badania ma znaczenie dla ptaków migrujących oraz zlatujących w okresie lęgowym, o czym może świadczyć duża liczba ptaków zaobserwowanych podczas przeprowadzania inwentaryzacji obszaru inwestycji. (...) ptaki koncentrują się w tym okresie głównie w rejonach leśnych oraz blisko cieków i zbiorników wodnych, w tym przypadku w pobliżu jeziora Spierewnik znajdującego się na południowy wschód od inwestycji, natomiast teren planowanej inwestycji znajduje się na gruntach ornych, gdzie żerują ptaki polne i łąkowe. Należy zauważyć, że żerowiska ptaków takich jak bocian biały, żuraw i innych ptaków, które żerują na łąkach i polach uprawnych nie zostaną zakłócone, a wręcz wzbogacone, ponieważ po wybudowaniu planowanej elektrowni, pomiędzy panelami fotowoltaicznymi zostanie zasiana trawa, która będzie stanowiła możliwe miejsce siedlisk i żerowisk ptaków migrujących i lęgowych. W przypadku terenu intensywnie użytkowanego rolniczo stan żerowisk wspomnianych ptaków okresowo ulega pogorszeniu poprzez orkę, nawożenie gleby i poruszanie się ciężkich maszyn rolniczych.” Jak wynika z zapisów planu zadań ochronnych dla bociana białego zagrożeniem istniejącym jest zamiana użytków zielonych w pola orne, natomiast dla żurawia zagrożeniem istniejącym jest zasypywanie śródpolnych oczek wodnych. Należy zauważyć, że w wyniku realizacji inwestycji dojdzie do przekształcenia użytków ornych - a więc terenów niestanowiących atrakcyjnych siedlisk żerowiskowych dla żurawia i bociana białego - pomimo tego, że osobniki tych gatunków zostały stwierdzone w miejscu realizacji inwestycji. Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że przedmiotowa inwestycja nie wpisuje się w zagrożenia wyszczególnione dla ww. gatunków ptaków. Biorąc powyższe pod uwagę, przedsięwzięcie nie będzie miało istotnego wpływu na cele działań ochronnych gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009. Oprócz powyższego, z danych będących w posiadaniu tutejszego organu (Inwentaryzacji awifauny na terenie Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB220009 z roku 2008 wykonanej na zlecenie Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej dla obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie) wynika, że na części przedmiotowej działki inwestycyjnej nr 3 (obręb Lotyń, gmina Chojnice), zagrożeniem dla przedmiotów ochrony w obszarze jest budowa dróg i autostrad. Przedmiotowa inwestycja nie wpisuje się w to zagrożenie.

W celu zachowania części terenu inwestycji dostępnego w formie siedliska żerowiskowego dla ptaków stanowiących przedmioty ochrony ww. obszaru Natura 2000 nałożono warunek, aby tereny pomiędzy elementami konstrukcyjnymi planowanej farmy fotowoltaicznej - po jej wybudowaniu - pozostawić do naturalnej sukcesji lub obsiać mieszkanką traw i roślin zielnych właściwych siedliskowo. Poza tym, sam proces inwestycyjny nie będzie związany z wycinką drzew lub krzewów. Z uwagi na ww. zagrożenia i cele działań ochronnych sprecyzowane dla każdego z gatunków stanowiących przedmiot ochrony w tym obszarze z osobna oraz ze względu na okres lęgowy ptaków, ograniczono terminy prowadzenia prac budowlanych na etapie realizacji wnioskowanej inwestycji, a także terminy wykaszania roślinności zielnej i ewentualnych samosiewów drzew i krzewów na etapie eksploatacji wybudowanej farmy fotowoltaicznej. Natomiast, dla ochrony ptaków przed ewentualnymi odbłaskami światła odbitego od gładkich płaszczyzn paneli fotowoltaicznych oraz z uwagi na możliwość pomylenia odbłasku z paneli z powierzchnią lustra wody, w warunkach niniejszego uzgodnienia nałóżono na Wnioskodawcę obowiązek zastosowania paneli fotowoltaicznych o właściwościach antyrefleksyjnych. Z kolei, w celu utrzymania potencjalnych miejsc lęgowych oraz żerowisk odpowiednich dla części gatunków występujących w obszarze Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009, wskazano konieczność utrzymania powierzchni pod panelami w postaci powierzchni biologicznie czynnej, zapewniającej naturalną vegetację. Ponadto, w celu eliminacji zagrożenia, jakim dla ptaków jest nocne oświetlenie obiektów prowadzące do „efektu latarni”, a w konsekwencji dezorientacji ptaków podczas lotu, która może prowadzić do śmiertelnego w skutkach wyczerpania ewentualnie dotkniętych tym zjawiskiem osobników, nakazano wprowadzenie ograniczeń co do warunków oświetlenia ww. obiektu, zarówno na etapie jego realizacji, jak i eksploatacji. Oprócz powyższego, dla utrzymania swobodnego przemieszczania się osobników różnych gatunków zwierząt, w tym również ptaków, nałożono na Wnioskodawcę warunek zainstalowania siatki ogrodzenia wnioskowanego obiektu na wysokości minimum 10 cm nad gruntem.

Z przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko, w tym w trybie art. 6.3 Dyrektywy Siedliskowej wynika, że planowana do realizacji inwestycja nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009. Nie ma również podstaw przypuszczać, aby realizacja wnioskowanego przedsięwzięcia mogła spowodować utratę lub fragmentację siedlisk gatunków, dla których zaprojektowano ww. obszar Natura 2000. W opinii tutejszego organu, wskazane w Planie Zadań Ochronnych cele działań ochronnych dla gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009 zostały zachowane, a realizacja wnioskowanej inwestycji, przy zachowaniu warunków niniejszego uzgodnienia, nie spowoduje zagrożenia dla ww. przedmiotów ochrony tego obszaru.

Jednocześnie tutejszy organ zwraca uwagę, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nie zastępuje zezwolenia w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody. Na ewentualne zniszczenie siedlisk lub płoszenie osobników gatunków znajdujących się pod ochroną należy uzyskać zezwolenie w trybie art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Inne najbliższe położone obszary chronione, objęte ochroną na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1098 ze zm.) od granicy działki inwestycyjnej to:

- Tucholski Park Krajobrazowy, znajdujący się w odległości ok. 0,01 km w kierunku wschodnim;
- Chojnicko-Tucholski Obszar Chronionego Krajobrazu, oddalony o ok. 0,21 km w kierunku północnym.

Planowane przedsięwzięcie zlokalizowane jest w odległości ok. 100 m na zachód od granicy korytarza ekologicznego pn. Bory Tucholskie GKPN-16. Ze względu na charakter i skalę inwestycji jej realizacja nie spowoduje przerwania ciągłości tego korytarza.

W celu ochrony płazów inwestor zaproponował kontrole wykopów, co tut. organ uwzględnił w warunkach realizacji przedsięwzięcia. Uwięzione w wykopach zwierzęta niezwłocznie należy przenosić poza teren objęty pracami, na właściwe dla nich siedlisko. Przenoszenie należy prowadzić pod nadzorem przyrodnika. Dodatkowo, z uwagi na wyniki najnowszych badań przeprowadzonych m.in. przez naukowców z Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 2018-2019, które potwierdzają występowanie w populacjach płazów w Polsce pasożyta *Batrachochytrium dendrobatidis*, prace terenowe z tą grupą zwierząt należy prowadzić przy użyciu rękawiczek ochronnych a używany do tego sprzęt musi być dezynfekowany.

Inwestor nie planuje instalacji stałego oświetlenia farmy fotowoltaicznej w porze nocnej. Farma fotowoltaiczna spowoduje określone zmiany w lokalnym krajobrazie, jednak nie będzie ona stanowić dominanty w terenie, ponieważ jej wysokość w najwyższym punkcie nie przekroczy 5 m. Charakter inwestycji koncentruje jej oddziaływanie do ograniczonej powierzchni przewidzianej do zabudowy. Panele fotowoltaiczne będą zamontowane na stalowym rusztowaniu, a powierzchnia terenu pozostanie aktywnym biologicznie terenem pokrytym roślinnością. Ze względu na zacienienie, rozwój roślin bezpośrednio pod panelami będzie ograniczony, jednak pomiędzy szeregami instalacji znajdować się będą pasy regularnie koszonej roślinności - trawnika lub ziołorośli cieniulubnych.

Eksploatacja farmy nie będzie wymagała stałej obecności personelu obsługi. Farma wymagać będzie tylko okresowych przeglądów i konserwacji. Panele fotowoltaiczne będą podlegały samooczyszczeniu podczas opadów deszczu. Spływający z paneli deszcz będzie również zmywał osadzające się na panelach zanieczyszczenia. Spływająca deszczówka nie będzie zawierać żadnych środków chemicznych i tym samym nie będzie stanowić zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego. Czyszczenie mechaniczne odbywa się sporadycznie - raz do dwóch razy w roku i trwa około 3 dni. Do mycia paneli wykorzystuje się szczotki na wysięgniku oraz wodę zdemineralizowaną, bez dodatkowych substancji czyszczących. W przypadku wykaszania trawy, planuje się je rozpocząć od centrum farmy w kierunku jej skraju, w celu wypłoszenia ewentualnej zwierzyny.

Przy planowanej instalacji farmy fotowoltaicznej wykorzystane zostaną suche żywiczne transformatory (bezolejowe) lub transformatory olejowe. Transformator olejowy będzie posiadał szczelną misę olejową, która może pomieścić 100% zgromadzonego oleju transformatorowego, ponadto urządzenie to będzie znajdować się w kontenerze, który posiada szczelną podłogę. W przypadku zastosowania transformatorów suchych ich użycie nie grozi ewentualnymi wyciekami, tym samym nie wymaga tworzenia miski olejowej.

Źródłem emisji na etapie robót budowlanych będą:

- transport tj. pojazdy ciężarowe,
- prace wykończeniowe.

Większość prac wykonywania będzie ręcznie, niemniej jednak do kotwienia elementów konstrukcyjnych metodą wciskania lub wbijania wykorzystane zostaną maszyny. Podobnie, budowa, dróg serwisowych, placów manewrowych i przyłącza energetycznego będzie wymagała użycia samojezdnego sprzętu budowlanego. W fazie realizacji należy spodziewać się wystąpienia następujących negatywnych oddziaływań w zakresie czystości powietrza:

- wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych głównie NO_x, zawartych w spalinach maszyn i pojazdów pracujących na budowie - zarówno bezpośrednio na placu budowy, jak i w jego sąsiedztwie - pojazdy dostarczające materiały budowlane,
- wzrost emisji pyłów, związany z transportem i wykorzystaniem na budowie materiałów sypkich i pylistych oraz intensywniejszym ruchem pojazdów w rejonie lokalizacji przedsięwzięcia.

Emisja pyłu, ze względu na szereg źródeł mogących ją powodować, będzie występowała w ciągu całego etapu budowy, różne będzie natomiast jej nasilenie uzależnione od prowadzonych w danej chwili czynności.

Etap realizacji inwestycji nie będzie wiązał się z wykonywaniem hałaśliwych prac i transportu ciężkiego w okresach nocnych. Emisja hałasu powstającego w fazie realizacji inwestycji wiąże się z przeprowadzeniem prac montażowych, działaniem maszyn i urządzeń budowlanych. Zjawisko to dotyczy jedynie okresu prowadzenia robót montażowych, który jest bardzo krótki. Szacuje się, że czas realizacji inwestycji będzie trwał ok. 6-12 miesięcy.

Oddziaływanie hałasu jest przejściowe, transport komponentów do montażu farmy fotowoltaicznej odbywa się w szybkim tempie, natomiast praca maszyn na etapie realizacji opiera się tylko na wciskaniu lub wbijaniu części konstrukcji stalowych pod panele słoneczne i łączeniu poszczególnych elementów. Pozostałe prace montażowe, w tym instalacja samych paneli fotowoltaicznych, odbywają się ręcznie, bez użycia ciężkiego sprzętu. Oddziaływanie hałasu całkowicie ustanie po zakończeniu realizacji inwestycji.

Eksploatacja przedsięwzięcia nie spowoduje uciążliwości dla środowiska akustycznego. Jak wynika z obliczeń przedstawionych w dokumentacji, poziom hałasu na terenach podlegających prawnej ochronie akustycznej nie przekroczy wartości normatywnej. Lokalizacja przedsięwzięcia pod względem oddziaływania akustycznego, a w szczególności lokalizacja stacji transformatorowych oraz magazynów energii, stanowiących źródło hałasu w przypadku przedmiotowej instalacji, wybrana została w sposób maksymalnie ograniczający jej uciążliwość (w odległościach minimum 100 m od obszarów chronionych akustycznie). Nie wystąpi zjawisko kumulowania się oddziaływań z innymi instalacjami w okolicy w zakresie oddziaływania akustycznego.

Natężenie pola magnetycznego dla instalacji modułów fotowoltaicznych będzie wynosiła mniej, niż naturalne promieniowanie elektromagnetyczne i nie przekroczy dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Na placu budowy pracownikom budowy zapewnione będą węzły sanitarne, w których gromadzone są ścieki bytowe. Szacunkowa ilość ścieków, jaka powstanie na etapie realizacji to ok. 2 m³/m-c. Na etapie realizacji wody opadowe i roztopowe odprowadzane będą do gruntu. Technologia prowadzenia prac nie stanowi zagrożenia dla jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych. Użyty sprzęt budowlany będzie sprawny technicznie, a powstające odpady będą magazynowane tymczasowo w wydzielonych miejscach w obrębie odpowiednio zaplanowanych miejsc magazynowania. Organizacja placu budowy zakłada wskazanie miejsc do magazynowania/przechowywania materiałów budowlanych, miejsca parkowania sprzętu budowlanego i zaplecza socjalno-administracyjnego wykonawcy robót. Na etapie budowy jak i eksploatacji wody opadowe odprowadzane będą swobodnie do gruntu. Wody te będą spływały zgodnie z ukształtowaniem terenu przedsięwzięcia.

Odpady wytworzone podczas realizacji przedsięwzięcia związane będą z wykonywaniem robót montażowych. Podmiotem odpowiedzialnym za prawidłowe gospodarowanie odpadami (w przypadku braku zapisów w tej kwestii w umowie na roboty budowlane) na etapie realizacji przedsięwzięcia, w tym za przekazanie ich jednostkom uprawnionym do gospodarowania odpadami, będzie firma budowlana, zatem na niej spoczywał będzie obowiązek gospodarowania nimi w sposób zapewniający powstawanie jak najmniejszej ich ilości oraz prowadzenie odzysku odpadów. Podczas funkcjonowania farmy fotowoltaicznej nie przewiduje się powstawania znacznych ilości odpadów. Wytwórcą odpadów będzie podmiot wykonujący prace serwisowe, a gospodarka nimi będzie zgodna z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

W pobliżu lokalizacji niniejszej inwestycji, nie znajdują się farmy fotowoltaiczne oraz inne podobne zainwestowania.

Przy uwzględnieniu ww. warunków realizacji przedsięwzięcia planowana inwestycja nie spowoduje w opinii tut. organu negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze zarówno na etapie realizacji, jak również eksploatacji.


Biorąc pod uwagę powyższe postanowiono jak w sentencji.

Niniejsze postanowienie nie przesądza o realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia i stanowi orzeczenie posiłkowe w postępowaniu na rzecz wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

POUCZENIE

W świetle art. 77 ust. 7 przywołanej powyżej ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko na niniejsze postanowienie nie przysługuje zażalenie.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku



Radosław Iwiński

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Chojnice, ul. 31 Stycznia 56a, 89-600 Chojnice
2. Strony postępowania przez Wójta Gminy Chojnice
3. aa